

La llei de referèndums és avui més a prop de ser aprovada. Si les previsions del govern no canvien, el consell executiu podria donar el vist-i-plau al projecte de llei de consultes populars per via de referèndum a la reunió del dia 10 de març o a la del 17. Ara, el text de la futura llei es troba a les darreres fases de control tècnic. L'avantprojecte de llei, impulsat des del Departament de Governació, del republicà Jordi Ausàs, va passar la setmana passada per la comissió dels governs locals, l'ens que reuneix les diverses entitats municipals i les principals administracions locals de Catalunya. El darrer tràmit és el pas pel consell tècnic del govern, que li ha de donar la forma definitiva per a ser debatuda al consell de govern. I si finalment és aprovada pel govern català, la llei començarà el darrer trajecte per a ser aprovada, el parlamentari.

Informe tècnic favorable. De moment, l'avantprojecte de la llei té l'aval del suport del gabinet jurídic de la Generalitat de Catalunya. Aquest organisme, dependent del Departament de la Presidència, ja ha elaborat un informe en el qual es defensa la capacitat de la Generalitat d'organitzar referèndums i l'ajustament de l'avantprojecte de llei al marc constitucional espanyol.

L'informe reconeix que, per bé que les consultes via referèndum, en l'àmbit municipal, ja "disposaven des de fa anys d'una regulació legal completa –per bé que escassament posada en pràctica–, tant en l'ordenament de l'estat com en el de Catalunya", les d'àmbit autònom "constitueixen una novetat que ha començat a aparèixer arran de les recents reformes estatutàries". Així mateix, també observa, com a argument, un pronunciament recent del Tribunal Constitucional espanyol, "la recent sentència 103/2008, d'11 de setembre". És la referida a la "inconstitucionalitat" de la proposta de consulta popular impulsada per Juan José Ibarretxe per a resoldre el conflicte polític al País Basc.

L'informe destaca la sentència adversa a la proposta d'Ibarretxe, com un dels arguments jurídics per a validar els referèndums en l'àmbit autònom. "Ha establert clarament", diu l'informe, "que el referèndum és un

JORDI PLAY

La llei de referèndums és a punt d'entrar al govern

Tot esperant els darrers tràmits tècnics, el projecte de llei de referèndums podria ser aprovat pel govern de la Generalitat de Catalunya a mitjanes de març.

instrument de participació directa dels ciutadans en els assumptes públics i, per tant, per a l'exercici del dret fonamental de participació política reconegut a l'article 23.1 de la Constitució espanyola". Així mateix, amb relació

a la sentència sobre el recurs a la llei del Parlament basc, l'informe remarca que, "tot i que pot aparèixer en una primera lectura com una interpretació extremadament restrictiva, quant al reconeixement de la constitucionalitat

dels referèndums consultius d'àmbit autonòmic" la sentència es basa en un conflicte competencial, perquè aquella llei basca "no preveia l'autorització estatal del referèndum, exigida per l'article 149.1.32 CE", i que no comptava "amb cap mena de competència al seu estatut d'autonomia per a regular les consultes populars". I més endavant recull el plantejament fet per l'advocat de l'estat, en la demanda presentada contra la llei aprovada pel Parlament basc, en el qual es recorda que els referèndums d'àmbit estatutari són previstos en la Constitució, però "requereixen, en tot cas, l'autorització de l'estat en els termes que disposen l'article 92.2 CE i els articles 2 i 6 de la llei orgànica 2/1980 [sobre regulació de les diverses modalitats de referèndum]".

Així mateix, remarca que el TC, en aquella sentència, "no nega amb ca-

ràcter general la constitucionalitat dels referèndums consultius autonòmics en la mesura que estiguin previstos a la Constitució, o en normes estatals, inclosos els estatuts d'autonomia".

L'informe conclou: "Cal admetre que en aquest aspecte el text de l'avantprojecte és exquisidament respectuós amb aquest marc constitucional i orgànic."

Llei de consens. Vist aquest informe, doncs, és previsible que la nova llei compti, al consell de govern, amb el vist-i-plau per a iniciar el tràmit de debat parlamentari. Si arriba al Parlament amb el suport del govern, el text obtindrà el suport dels tres socis de govern. I, previsiblement, amb les observacions que convingui, també l'aprovarà el principal grup de l'oposició, CiU.

Així i tot, les posicions dels tres partits del govern respecte a la llei tenen

prou matisos. El partit que hi ha donat un suport més entusiàstic ha estat Esquerra. De fet, la llei ha estat impulsada des d'una de les conselleries governades per ells, la de Governació. I aquesta llei és un èxit que la formació independentista es vol anotar, per marcar perfil propi dins del govern. La llei, que tothom reconeix que forma part del desplegament natural d'unes competències reconegudes pel nou estatut, serveix a Esquerra per a engruixir el seu discurs de defensa de l'exercici del dret a l'autodeterminació, a través de consultes per via de referèndum. A més a més d'un compromís estatutari, és també un dels compromisos de la formació per a aquesta legislatura. Pere Aragonès, diputat republicà i membre de la direcció del partit, creu que, tot i les mancances del marc institucional estatutari, amb la nova llei de referèndums Catalunya disposarà, "malgrat tot, d'un instrument per confrontar democràcia i legalitat. Una llei que, per poc que sigui, dóna una via legal per a visualitzar la confrontació amb l'estat".

Res a veure amb la interpretació, de portes enfora, del PSC, la formació que més ha *adormit* el procés de redacció de la llei. Una llei que és observada amb precaució de Madrid estant, i que incomoda els socialistes espanyols, especialment quan la proposta d'Ibarretxe encara formava part de les prioritats discursives del PNB. Els socialistes catalans afirmen que es tracta d'una llei que regula i impulsa els processos de participació de la ciutadania en la vida política. Així mateix, considera que no té cap sentit de vincular aquesta llei amb cap procés sobiranista a Catalunya, perquè, a parer seu, aquesta llei no tan sols no el preveu, sinó que no hi té res a veure, perquè no el permet ni el planteja.

El suport d'ICV-EUiA a la llei és semblant. Per al president del grup parlamentari ecosocialista, Jaume Bosch, el projecte de llei és "absolutament necessari", i puntualitza que "estableix mecanismes de participació ciutadana alhora que permet a la Generalitat i als ajuntaments d'adoptar una determinada decisió". Tot i això, puntualitza que la seva formació és totalment contrària que es pretengui "enredar la gent, tot fent entendre que aquesta és una via

JORDI PLAY

El conseller de Governació, Jordi Ausàs. Des de la seva conselleria s'ha impulsat la tramitació de la llei.

que pot afavorir un procés d'autodeterminació". Bosch vol deixar clar que de la "lleï es desprèn claríssimament que no obre aquesta via" i recorda, a més a més, que "qualsevol consulta ha de ser autoritzada per l'estat". Per a ell, fer entendre el contrari és voler fer creure que "aquesta lleï servirà per a una cosa per a la qual no servirà" i considera que, precisament per respecte al dret d'autodeterminació, és "un flac favor fer creure coses que no són i que poden portar a frustracions col·lectives".

Per a ICV-EUiA, i aquí sí que coincideix amb la resta de formacions del govern, la lleï sí que pot servir per a facilitar que la ciutadania es pronunciï sobre qüestions importants per a Catalunya, com infraestructures, organització del territori, etc.

Limitacions del marc estatutari. Les plataformes sobiranistes també reben amb cautela l'aprovació de la nova lleï. La setmana passada, el conseller de Governació, Jordi Ausàs, es va reunir amb representants de la Plataforma pel Dret de Decidir (PDD) per parlar de l'estat del procés de la nova lleï. Per a la representant de la PDD, Mònica Sabata, la lleï, redactada

sota els criteris de les competències que permet l'actual marc constitucional i estatutari, posa de manifest "les mancances i les limitacions del marc estatutari actual". Una cosa que no és cap novetat per a aquesta plataforma. De manera que la lleï es valora de manera poc entusiàstica, ja que "sempre es topa amb el marc legal espanyol, que no permet que l'exercici de dret de decidir es pugui fer amb la màxima expressió", en referència a l'autorització estatal per a qualsevol consulta o a la limitació de les consultes a àmbits competencials autonòmics. Sabata conclou que, "un cop més, s'evidència que el marc espanyol dona per a allò que dona". Tot i que accepta que "està bé aquest pas, no exhaureix el principi del dret de decidir –hi insisteix–, perquè no es durà a la màxima expressió". Tot amb tot, Sabata valora que la nova lleï pot tenir un paper important "com a element pedagògic, per acostumar la ciutadania a participar en processos de decisió política col·lectius, tal com passa en alguns altres països".

Vistes les limitacions que implica aquesta lleï per als partidaris d'impulsar un procés de caire sobiranista, la PDD continua mantenint el contacte

amb la plataforma Decidim.Cat, que agrupa regidors i batlles d'arreu de Catalunya partidaris del dret de decidir. Des d'aquesta plataforma de caràcter municipalista, més enllà d'esperar què pot donar de si la nova lleï, actualment s'exploren més possibilitats d'impulsar consultes populars a l'àmbit municipal, a través dels processos de participació ciutadana, bé activant propostes diverses amb iniciatives legislatives populars (amb campanyes de recollida de signatures), bé per mitjà de decisions als plens municipals.

En tot cas, la futura lleï de consultes populars per via de referèndum és ara a punt de poder iniciar el debat parlamentari. Un debat que, amb tota probabilitat s'allargarà gràcies a la possibilitat que tenen el PP o Ciutadans de trametre el projecte de lleï al Consell de Garanties Estatutàries, per a esbrinar-ne la constitucionalitat. Però, més enllà d'això, si la lleï passa el filtre del govern, i tenint present que el primer grup de l'oposició, CiU, també es partidari d'una lleï d'aquesta mena, probablement es podrà aprovar abans del període de vacances de l'estiu.

Enric Rimbau